

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

91. Proregis gratiam Rugeri. donis captat vt in Sinismaneat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

cim millium incredibilibus ærumnis Sinarum fines salutasse, si excluderetur eorum aditu, idque suo non alio scelere, quam communi nœuo peregrinitatis, qui licet prudenter suspectis quibusvis Sinarum fores occluderet, sed homini fido, & simplici qui Sinarum studio, & amori postposuisset patriam, & vitam, dari vitio, & damno non debere; nec urbanitatem, & grati animi vicem quandam ab iis negari apud quos maximè inter alia virtutum decora eminebat. Rogare itaque inhmis precibus, daretur sibi, suis illic in studiis pergere, vt Sinarum ditatus scientia, iis quoque non esset inutilis. Placuit Proregi Ruggerius, & dignum censuit fuisse qui Sina nasceretur; spem voti fecit, sed opportuniùs potiundi, tactaque humaniter barba (quam priuilegio naturæ in Europæis, Sinæ denlam mirantur, & inuident) abeuntem iussit per mediam urbem, à Mandarinis, & armorum præfectis præcinentibus tibiis ad nauim deduci: eò deuenerat cum ei in aurem Proregi familiaris secreto insurrat, optate illum iis quos acceperat nummis, coëmi sibi pannos prioribus quoad posset confimiles, & ad se referri. Sed subita morbi vis Ruggerium compulit, vt significaret per Collegam suum cognitorem, sibi esse in manibus horariam machinam, articulatis intus nexibus, velut spontè naturæ se perpetuo versantem; suis horas singulas spatiis; sono spatia singula distinguentem; opus ingenij & artis apud Sinas inuisum; hoc se ad eum obsequij sui tenue monumentum, cum primum remitteret morbus perlaturum, si prius non grauaretur innuere sibi hoc non ingratum fore. Conualescit breui Ruggerius, reditque festinus Cognitor cum diplomate Proregis, rotati horologij, ardore vehementer incensi. Reuchitur Sciaochinum treme regi, cum Pasio Ruggerius, horologium ferens, cogitaturque absente Prorege cum Scriba illius agere, immiti, & fero, qui damnato duorum aduentu, quod accerferetur solum vnus, & interpellatis quas edebant rationibus, negat sedem in regno posse extraneis concedi, mandâtque Nauarcho sine mora, nauigium expediat, ad reportandos Maccaum duos illos qui modo applicuerant peregrinos: sed longè opinione sua & barbarie falsus vidit mox à reuerso Prorege incredibili comitate & beneuolentia excipi; horaria autem, quam ei Ruggerius obtulit, aspectum machinæ, curiosum, & attentum in eam vndique cum stupore circumferri, futuro vtrique maiori, si consonuissent Europæ horæ Sinenfibus; obtulit etiam cum horologio vitrum triangulum coloris multiplicis accensa luce, oculis incundè illudens eosque prope modum vtrebatur incantans eum neque de rebus inspectis, nec de purissima vitri, pellucidi limpiditate orirentur. Torus ergo gaudens, & grato erga Ruggeriam affectu gestiens; quærit ex eo fatin' benè, fatin' commodè habitarent? cui aptè Ruggerius, valdè malè, quia nimium benè: nempè in palatio vicino, templi Tenniu, frequentia strepera infesto, quâ nihil posset hominibus venire molestiùs, vitam in veri Dei cultu precando, & studendo exigere solitis. Fore sibi ruguriolum ali-

quod

91.
Proregis
gratiam Ru-
geri, donis
captat vt in
Sinismaneat.

quod gratius à tumultu semorum, sibi que propriè additum: æquam peti respondit, nam magnum quid esse Dei cultum, de commoratione inter Sinas cui Ruggerius instabat, idcirco etiam annuit quod contestarentur clientes se Regi mancipare, eamque clientelam Sinensi habitu profiteri. Volo potius subdit senex, vos cultu incedere, qui Pechini tantum in usu est, honorifico præ cæteris, & graui: hæc urbanitate promissorum lætos ab se dimisit, nec ei aut serò aut malignè respondit; suo enim illo cum amanuensi collocutus, domum iis indulfit, & quantum orizæ ad victum sufficeret. Adornato illuc ut licuit quamprimum sacello, nostri Deiparæ signum statuunt in altari, quam secum Quanceo Scioachinum portauerant, eius quod mouebant magni negotij auspiciem, & potentem. Erat Ruggerius Sinicè haud paulo doctior, & expeditior Passio; sed excellenti prudentia Passus; tunc potissimum necessaria, cum mille oculis figerentur, & simulatione officij ab Literatis adirentur, explorarenturque ad intimos sensus, nedum ad speciem externam; introspecti verò diligenter, eodem ab iis honore afficiebantur quo superiores Mandarinum, Protex ipse pergebat iis esse beneuolus, ut etiam primo Sinensis anni & Lunæ die maximè solenni eos inuideret cum Literatorum, & optimatum flore, sacellumque imprimis vellet inspicere, ubi edoctus Dei matrem illa statua exprimi quæ eminebat in altari, flexu corporis humili pronus illam cum suis salutauit. Hinc eò sensim res iam ibant, ut aduenarum vox non odio sed amoris esse inciperet, si nancisceretur semper homines scientia, vitæ probitate, & prudentia iis non imparès: ex quo factum ut nouo diplomate P. Matthæus Riccius in Sinas admitteretur duobus iis socius.]

Sed enim erat molestiis diuturnioribus eorum lentanda & exercenda patientia, vix ad Riccium Macai diploma venerat cum auditur adesse ab aula inspector, qui ferret Proregi successorem, eundemque illi vehementer infensum. Causa eius biennio citius amouendi, quam legitimum expleisset tempus cruda seueritas, qua sat leuiter reos Literatos ita cæciderat, ut eorum vnus sub carnificis manu animam efflaret. Senex ergo ætate vsuque prouidus ne noua criminatione ob donatos regno extrarios grauius damnaretur, per fidum hominem Patres moueret, Schiaochino quamprimum tacitè Quanceum transeant, Prouinciæ eiusdem metropolim, dat vna iis ad Aitaum diploma quo iubebatur iis metiri solum, ad ædificandam cum domo ædem sacram. Sed procul tunc Aitaus aberat; & cassi Proregis, tam cassum fuit apud præsidarios diploma, ut ne in littus quidem passi sint Patres exscendere. Sic mensium quinque redactus in nihilum labor, & credens Passus se frustra deinceps illic esse, Iaponiam petiit, ut à Valignano illi fuerat demandatum. Exin quæ nostris accidere, priusquam pedem Nanchini firmarent, esto sint per se exilia, sed rerum semina in Dei gloriam & Sinarum salutem maximarum; ex quibus operatiorum discat

91.
Coguntur
PP Sinas de-
ferere.